

Emisná štúdia

Dokumentácia pre zámer stavby

Ťažobný priestor štrkopieskov Hrubá Borša

Bratislava, 11. júl 2007

Obsah	Strana
1. Úvod	1
2. Popis činnosti a okolitého územia	1
3. Meteorologické údaje	3
4. Zdroje emisií	4
5. Teoretický výpočet emisií	4
6. Záver a odporúčania	7

Rozdeľovník:

Vodné zdroje Slovakia s.r.o.

Dátum, B 11.07.2007, ALA

Basler & Hofmann Slovakia s.r.o.
Konzultační inžinieri, člen SIA/USIC

Bratislava: Panenská 13, SK-811 03 Bratislava
Tel. 02 5930 5770, Fax 02 5930 5771

1. Úvod

Predmet emisnej štúdie	Predmetom emisnej štúdie ťažobného areálu Hrubá Borša je zhodnotiť vplyv prevádzky štrkoviska po jeho rozšírení na okolité prostredie (ovzdušie) a zadefinovať riziká s tým súvisiace.
Prevádzkovateľ	Štrkopiesky Hrubá Borša, s. r. o., Majer Malá Borša, 925 23 Hrubá Borša
Technické predpisy	<p>Posúdenie je spracované v zmysle:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zákona č. 478/2002 Z.z., • vyhlášky č. 705/2002 Z.z. <p>Navrhovaná činnosť podľa vyhlášky MŽP SR č. 706/2002 Z.z. v znení vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z.z. spadá do kategórie stredných zdrojov znečisťovania so zaradením do kategórie 3.10. Kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa.</p>
Podklady	<p>Ako vstupné údaje výpočtu boli použité nasledovné podklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • situácia areálu a okolia v M 1:10 000, • prognóza dopravy, • veterná ružica.

2. Popis činnosti a okolitého územia

Účel	Ťažba a následná distribúcia hutného kameniva pre stavebné účely. V zmysle STN 72 1512 – Hutné kamenivo pre stavebné účely a STN EN 12620 – Kamenivo do betónu, surovina vyhovuje pre výrobu drobného a hrubého kameniva všetkých tried, ako aj na výrobu štrkopieskov tried A, B, C po ich úprave praním. Využívať ju možno na výrobu betónov skupiny B a C, ako aj na netuhé vozovky (N I. a N II.)
Variantné riešenia	<p>Variant 1 (ťažba do 480.000 t/rok):</p> <p>Termín začatia ťažby: 2007</p> <p>Termín ukončenia ťažby: 2012</p> <p>Variant 2 (ťažba do 960.000 t/rok):</p> <p>Termín začatia ťažby: 2007</p> <p>Termín ukončenia ťažby: 2017</p>

Ťažobnou činnosťou štrkoviska vznikol stacionárny zdroj znečisťovania ovzdušia tuhými znečisťujúcimi látkami pri spracovaní a skladovaní suroviny a líniový zdroj znečisťovania ovzdušia plynými škodlivinami od dopravy.

Ťažba suroviny

Hlavný smer dobývania vlastnej suroviny bude od dnešného otvoreného ložiska smerom na severozápad k cintorínu Malá Borša. Vlastná ťažba je realizovaná a naďalej sa bude realizovať následne v skrývkových prácach a to hydraulickými bagrami. Ďalší postup ťažby pod 8,0 m bude prebiehať plávajúcim korčekomým elevátorom PKE 150. Uvedený korčekomý elevátor má 53 ks korčekom s objemom po 250 dm³ a dosah ťažby do hĺbky 15 m, čo je hĺbka uvažovanej ťažby. Ťažba prebieha za pomoci korčekomého elevátora od firmy Pro Sand Engineering s.r.o. Přerov. Surovina po spracovaní v triedičke sa halduje podľa jednotlivých tried na samostatných skládkach, z ktorých sa odpredáva pre jednotlivých odberateľov.

Doprava

Prístupovou komunikáciou od križovatky s cestou č. 572114 medzi obcami Kráľová pri Dunaji a Hrubá Borša v smere k areálu štrkoviska je asfaltová cesta šírky 4 m. V priestore ťažobného areálu sú obslužné komunikácie poľného charakteru, spevnené vyťaženým materiálom. Tieto komunikácie sa budú priebežne presúvať, čo bude spojené s postupom ťažby. Pohyb po týchto komunikáciách sa realizuje mobilnými ťažobnými mechanizmami, nakladačmi a nákladnými vozidlami vyvážajúcimi skrývku zeminy a vyťažený materiál. Tu je umiestnená triedička a drvička vyťaženého materiálu. V priestore vstupu do areálu sa nachádza váha na odváženie vozidiel vyvážajúcich materiál na expedíciu.

Morfológia

Prognóza dopravy vychádza z prepočtu potrebných vozidiel pri ťažbe materiálu (prepočet sa nachádza časti „Hluková štúdia“). Prognóza dopravy pre roky 2012 a 2017 je uvedená v tab. č. 1 a 2.

Tab. č.1: Intenzita dopravy – variant 1 (rok 2012)

	M	OA	NA	Σ
cesta č. 572114	5	557	281	843
prístupová cesta	-	-	160	160

Tab. č.2: Intenzita dopravy – variant 2 (rok 2017)

	M	OA	NA	Σ
cesta č. 572114	5	589	447	1.041
prístupová cesta	-	-	320	320

Obytná zástavba

Prístupová cesta k areálu štrkoviska sa napája na cestu č. 572114 mimo zastavané územia.

Terén je rovinného charakteru a v okolí plánovanej ťažobnej lokality sa nachádza poľnohospodárska pôda a na JV susedí s areálom firmy Cesty Nitra a.s.

V bezprostrednej blízkosti areálu štrkoviska sa nenachádzajú žiadne rodinné domy. V prípade rozšírenia ťažobnej lokality po cintorín Malá Borša bude na hranici ťažobného areálu ležať hospodárska usadlosť Malá Borša. V súčasnosti je tu prevádzaný chov koní. V blízkosti usadlosti v smere na obec Hrubá Borša leží neobývaný chátrajúci rodinný dom. Najbližšie položenou obcou je obec Hrubá Borša vo vzdialenosti 1,1 km.

Obr. č. 1: Umiestnenie areálu firmy Štrkoviesky Hrubá Borša, s. r. o.

3. Meteorologické údaje

Početnosť výskytu vetra

Výpočet imisného zaťaženia škodlivými látkami od areálu štrkoviska a dopravy vychádzal z poveternostných pomerov v posudzovanom území, kde sa dotknutý areál nachádza. Početnosť smerov vetra ako i priemerné hodnoty rýchlosti smerov vetra vplyvajúce na rozptylové pomery v posudzovanom území sú

uvedené v tab. č. 3.

Tab. č.3: Veterná ružica: Šaľa

Smer vetra	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	O
Početnosť [%]	14,5	8,0	12,5	11,9	5,4	6,0	13,4	28,3	
Rýchlosť vetra [m/s]	vrátane bezvetria								2,6

V oblasti, kde sa nachádza areál štrkoviska prevláda severozápadné prúdenie vzduchu s priemernou rýchlosťou $2,6 \text{ m.s}^{-1}$. Je to dôsledok orografických podmienok, na ktoré má najväčší vplyv rovinatý terén a podiel bezvetria 16,5 %.

4. Zdroj emisie škodlivín

Zdrojom emisií sú:

- stacionárna ťažba štrkopieskov, technológia prepierania a triedenia – tuhé znečisťujúce látky TZL (PM_{10}),
- líniový zdroj: doprava vnútro – areálová, po verejných komunikáciách, doprava externá – z okolitých štrkovísk používajúcich spoločnú komunikáciu – CO , NO_x a PM_{10} .

5. Teoretický výpočet emisií

Výpočtový model

Pre stanovenie koncentrácie CO , NO_x a PM_{10} v ovzduší od dopravy bol použitý matematický model pre výpočet znečistenia ovzdušia vypracovaný vo výpočtovom stredisku SAV RNDr. F. Heseckom, CSc. Pred najbližšie položenou zástavbou boli zvolené 2 výpočtové body pre teoretický výpočet koncentrácií. V teoretickom výpočte koncentrácií škodlivín bola vypočítaná max. 24- hodinová a priemerná ročná koncentrácia.

Pre max. 24- hodinovú koncentráciu bola do výpočtu zadávaná priemerná rýchlosť vetra $1,0 \text{ m.s}^{-1}$, bol zohľadnený najnepriaznivejší smer vetra a najnepriaznivejšia kategória pre rozptyl škodlivín v ovzduší.

Pri priemernej ročnej koncentrácii škodlivín sa vychádzalo z priemernej rýchlosti vetra, veterných pomerov (početnosti smerov vetra za rok) a objemu emisie vychádzajúcej z množstva ťaženého materiálu.

Výpočet nezohľadňuje tienenie nasýpaným materiálom, keďže v tomto stupni

Manipulácia so štrkopieskami
Variant 1

projektovej dokumentácie ho nie je možné zadefinovať. V rámci areálu sa počíta s optimálnym rozptylom škodlivín do ovzdušia.

Manipulovať sa bude maximálne so 190.000 m³, čo predstavuje 480.000 ton vlhkej rúbaniny za rok. Počet prevádzkových dní je 250 za rok. Denne sa bude manipulovať s 1.920 tonami. Zverejnené emisné faktory pre nakladanie s vlhkou (1,5 – 4 % hm.) rúbaninou v prevádzkach ťažby a spracovania kameňa je 16 g TZL (tuhých znečisťujúcich látok) na tonu manipulovaného štrkopiesku. Emisia TZL je 30,72 kg /deň, resp. 7,68 t/rok.

Manipulácia so štrkopieskami
Variant 2

Manipulovať sa bude najviac s 370.000 m³, čo predstavuje 960.000 ton vlhkej rúbaniny za rok. Počet prevádzkových dní je 250 za rok. Denne sa bude manipulovať s 3.840 tonami. Zverejnené emisné faktory pre nakladanie s vlhkou (1,5 – 4 % hm.) rúbaninou v prevádzkach ťažby a spracovania kameňa je 16 g TZL na tonu manipulovaného štrkopiesku. Emisia TZL je 61,44 kg /deň, resp. 15,36 t/rok.

Doprava

Líniovým zdrojom znečistenia bude súvisiaca cestná doprava vyťaženého materiálu po prístupovej komunikácii k odberateľovi. Pre dopravu expedície materiálu štrkoviska a dopravu na komunikácii č. 572114 boli stanovené emisné faktory znečisťujúcich látok CO a NO_x pre roky 2012 a 2017 v závislosti od variantov.

Tab. č. 4: Emisné faktory základných znečisťujúcich látok z dopravy pre rok 2012 (SAV Bratislava):

Priem. rýchlosť [km.h ⁻¹]	Emisný faktor [g.km ⁻¹]			
	CO		NO _x	
	OA	NA	OA	NA
50	5,1	7,7	1,0	7,3
100	3,2	2,2	1,5	5,6

Tab. č. 5: Emisné faktory základných znečisťujúcich látok z dopravy pre rok 2017 (SAV Bratislava):

Priem. rýchlosť [km.h ⁻¹]	Emisný faktor [g.km ⁻¹]			
	CO		NO _x	
	OA	NA	OA	NA
50	3,7	6,3	0,7	7,2
100	2,3	1,8	1,1	5,5

Tieto emisné faktory a odhad intenzít cestnej dopravy predstavujú základné vstupné údaje pre výpočet znečistenia ovzdušia pomocou matematického modelu.

Emisie CO a NO_x

Teoretickým výpočtom boli zistené emisie škodlivých látok od dopravy na príľahlých komunikáciách využívaných vozidlami vyvážajúcich vyťažený materiál z areálu štrkoviska (tab. č. 6 a 7).

Tab. č. 6: Emisia CO

	emisia NA [kg/24h]	emisia celkom [kg/24h]
Variant 1 (r. 2012)	3,18	6,17
Variant 2 (r. 2017)	4,73	7,00

Tab. č. 7: Emisia NO_x

	emisia NA/24h	emisia celkom /24h
Variant 1 (r. 2012)	1,07	4,54
Variant 2 (r. 2017)	7,08	7,95

Imisie v posudzovaných bodoch sú uvedené v tab. č. 8 a 9. Podľa tohto modelu sa hodnoty maximálnych krátkodobých imisných príspevkov od dopravy budú pohybovať v stotínach I_{Hk}_{NO_x} a tisícinách I_{Hk}_{CO}, pričom limitné hodnoty sú I_{Hk}_{NO_x} = 200 µg.m⁻³ a I_{Hk}_{CO} = 10.000 µg.m⁻³ (viď. tab. č. 8 a 9).

Tab. č. 8: Imisie v posudzovaných bodoch od dopravy (variant 1, rok 2012)

Výp. bod	faktor [µg.m ⁻³]			
	koncentrácia CO		koncentrácia NO _x	
	max. 24-hod.	priem.	max. 24-hod.	priem.
Malá Borša	16,2896	0,9204	14,4668	0,8181
Hrubá Borša 1	22,3266	1,0452	12,8493	0,9750
Hrubá Borša 2	23,6867	3,2515	12,3975	1,7116

Tab. č. 9: Imisie v posudzovaných bodoch od dopravy (variant 2, rok 2017)

Výp. bod	faktor [µg.m ⁻³]			
	koncentrácia CO		koncentrácia NO _x	
	max. 24-hod.	priem.	max. 24-hod.	priem.
Malá Borša	23,1521	1,3107	27,7008	1,5672
Hrubá Borša 1	21,7549	1,0494	19,2211	1,1851
Hrubá Borša 2	23,6443	3,2604	17,2299	2,3916

Imisné hodnoty od nákladnej dopravy je možné považovať za pomerne nízke a nebudú prekračovať maximálne prípustné koncentrácie škodlivín CO a NO_x požadované vyhláškou. Tuhé látky spôsobené zviernením vozidlami je komplikované kvantifikovať a bude závisieť od stupňa znečistenia asfaltovej vozovky prístupovej cesty a prašnosti poľných vnútro - areálových komunikácií (sú zohľadnené v emisii areálu štrkoviska pre obidva varianty). Prašnosť na vnútro areálových komunikáciách je dôležitá z pohľadu ochrany zdravia zamestnancov štrkoviska.

6. Záver a odporúčania

Hrubá Borša

V prípade manipulácie s kubatúrami do 480.000 t a 960.000 t ročne pred obytnou zástavbou obce Hrubá Borša (to isté platí aj pre obec Kostolná pri Dunaji) nebude dochádzať k prekračovaniu maximálnych prípustných limit.

Malá Borša

Najnepriaznivejšie hodnoty imisíí škodlivých tuhých látok budú dosahované na okraji areálu Malá Borša. Hodnoty priemernej ročnej koncentrácie PM_{10} produkovaných areálom štrkoviska nebudú prekročené.

Hodnoty priemerných i maximálnych 24-hodinových koncentrácií CO a NO_x od dopravy neprekročia maximálne prípustné limity ani v jednom výpočtovom bode.

Varianty 1 a 2 je možné realizovať bez dodatočných opatrení.

Odporúčania

Keďže navrhovaná činnosť predstavuje vodnú ťažbu, je surovina dopravovaná na technologickú linku mokrá. **V triedičke je a mala by byť naďalej spracovávaná za mokra.** Zo skládok materiálu sú **prednostne odoberané povrchové presušené vrstvy**, čím dochádza k odkrytiu vlhkých vrstiev.

Pri prevádzke v obidvoch variantoch musia byť zohľadnené všeobecné emisné limity a všeobecné podmienky prevádzkovania zdrojov v súlade s prílohou č. 3 vyhlášky MŽP SR č. 706/2002 Z. z. a v znení vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z.z. „... je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky s prihliadnutím na primeranosť výdavkov na obmedzenie prašných emisíí.“

Prevádzkové opatrenia

Uskladnený materiál v priebehu roka nebude potrebné zavlažovať. K tomuto opatreniu je možné pristúpiť počas suchého letného obdobia za zvýšenej veternosti. To isté platí aj o prípadnom zavlažovaní obslužných komunikácií. V prípade zamestnancov by mala byť ochrana zdravia zabezpečená osobnými ochrannými prostriedkami.

Vypracoval: Ing. Adrián Lakošík